

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
26/831-3

Dato
10. mars 2026

Dokument 8: 126 S (2025-2026) Representantforslag om å avvikle fylkeskommunen

Jeg viser til representantforslag 8: 126 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Bjørn Larsen, Erlend Wikborg, Helge André Njåstad, Rune Midtun, Dagfinn Henrik Olsen, Liv Gustavsen og Kristoffer Sivertsen. Forslaget lyder:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle fylkeskommunen som forvaltningsnivå.
2. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2027 legge frem en forpliktende plan for avvikling av fylkeskommunen.

5. desember 2025 svarte jeg på representantforslag 51 S (2025–2026) om en gjennomgang av fylkeskommunens oppgaver og om hvordan disse kan fordeles til kommune eller stat. Jeg vil i det følgende gjenta flere av poengene mine derfra.

I Norge gjelder generalistkommuneprinsippet, som blant annet betyr at alle kommuner og fylkeskommuner skal ha ansvar for de samme oppgavene, uavhengig av størrelse, geografi og andre kjennetegn. Et annet viktig prinsipp er nærhetsprinsippet i kommuneloven § 2-2, som sier at offentlige oppgaver fortrinnsvis bør legges til forvaltningsnivået som er nærmest innbyggerne. Disse prinsippene er sentrale i vurderinger av hvilke oppgaver som bør ligge til hvilket forvaltningsnivå. En ev. avvikling av fylkeskommunen som forvaltningsnivå vil innebære at de fylkeskommunale oppgavene må fordeles på andre forvaltningsnivåer.

Fylkeskommunen som forvaltningsnivå må ses i sammenheng med kommunestrukturen i landet. Fylkeskommunene har ansvar for flere krevende oppgaver som går på tvers av kommunegrenser, og som blant annet krever regional samordning og utvikling og spesialisert

fagkompetanse. Det gjelder f.eks. fylkesveier, tannhelse, kollektivtransport og videregående opplæring. Dette er ikke oppgaver som egner seg å overføre til kommunene, som har ulike forutsetninger når det gjelder kapasitet og kompetanse. Flere oppgaver, f.eks. videregående opplæring og oppgaver på samferdselsområdet, krever kommuner med stor befolkning for å sikre god og effektiv oppgaveløsning. Ekspertutvalget for kriterier for god kommunestruktur skrev i sin sluttrapport fra 2014 at ansvaret for videregående opplæring kan legges til lokalt nivå dersom kommunene har en minstestørrelse på 100 000 innbyggere, i tillegg til at kommunen bør utgjøre et funksjonelt samfunnsutviklingsområde. Når det gjelder samferdsel og infrastrukturinvesteringer, må disse driftes i store geografiske områder på tvers av kommunegrensene for å sikre god oppgaveløsning. Disse oppgavene vil derfor være for store for mange kommuner, gitt dagens kommunestruktur. Det innebærer at flere av oppgavene må løse gjennom interkommunale samarbeid, dersom ansvaret overføres til kommunene. Dette vil igjen blant annet kunne føre til mer byråkrati og økte administrasjonskostnader. En overføring av fylkeskommunale oppgaver til staten, vil bety at oppgavene plasseres lenger fra innbyggerne enn i dag, noe som ikke er i tråd med nærhetsprinsippet.

Jeg er enig i at det kan oppstå diskusjoner knyttet til oppgaveløsningen på enkelte områder når vi har tre forvaltningsnivåer. Men det endrer ikke på at det i et land som Norge er behov for et forvaltningsnivå i tillegg til stat og kommune. Et alternativ kunne vært oppgavedifferensiering, der enkelte kommuner får oppgaver som andre ikke har. Vi har imidlertid ingen tradisjon i Norge for oppgavedifferensiering, da dette bryter med generalistkommuneprinsippet.

Jeg er ikke kjent med at land som er sammenlignbare med Norge når det gjelder geografi, velferdsnivå, kommunestruktur, befolkningstetthet- og sammensetning, ikke har et regionalt nivå. Finland, som kanskje er det landet som ligner mest på Norge når det gjelder de nevnte kjennetegnene, gikk nylig fra to til tre forvaltningsnivåer.

Det fylkeskommunale nivået har vært gjenstand for oppgavegjennomgang ved flere anledninger, senest i forbindelse med regionreformen i 2020. Jeg mener fylkeskommunene bør få ro til å fortsette det gode arbeidet de gjør med viktige samfunnsoppgaver. Fylkeskommunene representerer en viktig del av det norske folkestyret, og gir innbyggerne mulighet til å påvirke regionale prioriteringer gjennom valg. Jeg mener det ikke bør legges fram en forpliktende plan for avvikling av fylkeskommunen i forbindelse med statsbudsjettet for 2027.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bjørnar Skjæran'. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending from the end.

Bjørnar Selnes Skjæran